

MUSIQA FANINING O'QUVCHILAR RUHIYATIGA TA'SIRI

Bannaqulov Mexroj Furqat o'g'li

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti musiqa ta'lim kafedrası
o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Umuman olganda, ta'lim murakkab insoniy va madaniy jarayon bo'lib, u asosan o'rganishni osonlashtirish uchun mo'ljallangan bo'lib, u bilim va qadriyatlarni egallashni nazarda tutadi, masalan, adolat yoki tenglik va boshqalar. Musiqa ta'limning maqsadi o'quvchilarning turli davrlar san'ati, o'z yurti musiqa madaniyatining na'munalari va boshqalarning musiqiy asarlarini qadrlashini, tushunishlarini ta'minlashdan iborat.

Kalit so'zlar: Musiqa, psixologiya, san'at, pedagogika, qadriyat, madaniyat.

АННОТАЦИЯ

В целом образование – это сложный человеческий и культурный процесс, который в основном призван облегчить обучение, подразумевающее приобретение знаний и ценностей, например, справедливости или равенства и т. д. Цель музыкального образования – обеспечить, чтобы учащиеся ценили и понимали искусство разных периодов, образцы музыкальной культуры своей страны, музыкальные произведения других.

Ключевые слова: Музыка, психология, искусство, педагогика, ценности, культура.

ABSTRACT

In general, education is a complex human and cultural process, which is mainly designed to facilitate learning, which implies the acquisition of knowledge and values, for example, justice or equality, etc. The goal of music education is to ensure that students appreciate and understand the art of different periods, samples of the musical culture of their country, and the musical works of others.

Key words: Music, psychology, art, pedagogy, value, culture.

Musiqa inson hayotida uzoq vaqt birga bo‘lgan. Quvonch va qayg‘u, hayot va o‘lim hamisha musiqada ifodalangan. Har bir inson tashqi sharoitdan ilhomlansa, o‘zlarini baxtli yoki qayg‘uli his qilishadi. Musiqa ko‘pincha qayg‘u kabi mashaqqatli his-tuyg‘ularning quvonchli tajribalari bilan tavsiflanadi. Musiqa - bu odamlarning hissiy tili bo‘lib, u fiziologik va psixologik vositalar orqali odamlarning his-tuyg‘ularini maksimal darajada boshqaradi, odamlarning ichki fikrlarini musiqqa orqali boshqarishadi. Musiqa bir vaqtning o‘zida o‘z-o‘zini aks ettirish, ajralish bilan turli darajadagi hissiy emotsiyalar kirishni ma‘qullaydi. Musiqa ritmi bilan odamlarning parasempatik asab tizimi doimiy ravishda rag‘batlantiriladi. Musiqiy ritm stress va individual akustik hodisalarning vaqtini anglatadi.

Adabiyotlar tahlili

Hozirgi fanlar integratsiyasi o‘ta faollashgan ta‘limga invatsion texnologiyalar kirib kelishi jadallashgan davrda musiqqa ta‘limining eng muhim vazifalardan biri yosh avlodni birinchi galda milliy musiqamizga hurmat, mexr qo‘yib o‘rganish va kelgusida uni rivojlantirishga qodir insonlar qilib tarbiyalashdan iboratdir. Sharq musiqqa olamida musiqqa san‘atining kishilarning ma‘naviy, axloqiy tarbiyasiga badiiy tafakkuri, dunyoqarashida eng ko‘p muhakama qilingan, dalillangan mavzulardan sanaladi. Sharq mutaffakirlarining ustozlari Abu Nasr Farobiy musiqani inson ruhiyatini davolovchi muhim omillardan deb bilgan.

Musiqa inson ruhiyatiga ta‘siri masalalari bir qator yevropa va o‘rta osiya olimlari tomonidan tadbiq etilgan. Bular V. I. Petrushil, D. Ro‘ziyev, S. Ro‘zimbayev, D. Solnovalarning ilmiy ishlarida musiqqa san‘ati vositasida shaxsni ma‘naviy ahloqiy jihatdan kamolotga yetgazishning psixologik, g‘oyaviy - badiiy jihatlari yoritilgan.

Natijalar

Musiqiy san‘at - bu insonning biror narsani estetik maqsadda, tovushdan foydalangan holda qayta yaratishi bilan bog‘liq faoliyatdir. Musiqa muayyan adabiy matnni tasvirlash uchun oldindan ijro bo‘lishi kerak, aks holda tinglovchi eshitgan narsasini aytib bera olmaydi yoki bog‘lay olmaydi.

Musiqqa, yuqorida keltirilgan ta'rifdan tashqari, madaniy boylik bo'lib, u tildir va u odamlar hayotida shubhasiz qadriyatga ega bo'lgan elementni tashkil etuvchi og'zaki bo'lmagan muloqot vositasidir. Ya'ni, madaniy qadriyatlar va amaliyotlar, ijodkorlik va ijtimoiy ahamiyatga ega, shuning uchun uning ta'lim uchun ahamiyati. Musiqiy ta'limni aniqlashning bu usuli, bu holda, ilgari fosh qilingan va hissiyot va tuzilishga asoslangan ikkita yondashuvning ikkilamchiligini bartaraf etishga harakat qiladi.

Bolalar musiqqa ta'limidan turli yo'llar bilan va turli jabhalarda foydalanadilar. Musiqaning bolalar rivojlanishiga ijobiy ta'siri, jumladan, o'quv yutuqlari, ijtimoiy ko'nikmalar va ijodiy ifoda ularning salomatligi uchun foydalidir.

Bolaning ta'lim tajribasi iloji boricha samarali va qoniqarli bo'lishini ta'minlashning eng samarali usuli bu musiqani o'qitishni ustuvor vazifaga aylantirishdir. O'quvchilarda o'z-o'zini aks ettirishni rag'batlantirishdan tashqari, o'qituvchilar o'z o'quvchilarining oilalari bilan muntazam aloqada bo'lishlari kerak. Bu ota-onalarga o'z farzandlarining faoliyatini kuzatish va kerak bo'lganda yo'l-yo'riq va yordam ko'rsatish imkonini beradi. Buning ustiga, musiqqa ham o'z-o'zini tarbiyalash va mas'uliyatni rivojlantirishi mumkin. Har kuni mashq qilish uchun vaqt ajratadigan bola boshqa mavzular bilan birgalikda shunga o'xshash odatlarni ishlab chiqarishi ma'lum.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ushbu tadqiqot jamiyatning musiqqa ta'limiga bo'lgan munosabatini o'zgartirish va xabardorligini oshirishga yordam beradi. Shu bois, berilgan ko'rsatmalar asosida musiqqa ta'limini qadrlashda yuzaga keladigan salbiy qarashlar va muammolar bartaraf etilib, kelajakda jamiyatda musiqiy ta'lim to'g'risidagi ijobiy tasavvurni shakllantirishga xizmat qiladi, degan umiddamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Musurmonova O. Ma'naviy qadriyatlar va yoshlar tarbiyasi. T.: O'qituvchi, 1996yil. 192 bet
2. I.Qudratov. Talabalarni xalq qo'shiqlari vositasida estetik tarbiyalash – T.: Fan 2009 yil.
3. Nurmatov H. Musiqa va estetik madaniyat. Tavsiyanoma – TDPI, 1992 yil.
4. Umarov E. Estetika (Nafosatshunoslik). Oliy o'quv yurtlari talabalarni uchun o'quv qo'llanma. T: O'zbekiston,1995yil. 246 bet.
5. Solnova D. Musiqiy nazariy bilimlarni o'zlashtirish jarayonni takomillashtirish. O'quv qo'llanma –T.:Fan va texnologiyalar markazi bosmaxonasi, 2005 yil.